ידם שגרמו לזה ויש להתריך בזה כי בעוה"ר הרבה הם המחמירין ומיעוטם היודעים וקיי הדעת שבירושלים לא היו יושבין לדין אלא ג"כ יודעין מי יושב עמהן וכן לא היו מחמירין על הפטור אלא ג"כ יודעין מי מחמיר עמהן (סנהדרין כ"ג).

ובדף ל"ו ע"ב אמר רב שוגה אדם בתלמידו ודן עמו בדיני נפשות ופריך מבריתא דלמד ובא הרב ותלמידו אין מונין להם אלא אחד ומשני כי קאמר רב כגון רב כהנא ורב אסי דלגמריה הוו ליריכי ולסברי דרב לא הוו ליריכי וברש"י כי קאמר רב דתלמידו נמנה לא אמר אלא כגון ר"כ ורב אסי דלגמריה הוו ליריכי למה שמעו מרבו אבל לסברי למצוה רחוק ולייבב הטעמים אינן לריכין להלך גברא בתפי נפשיה הוא דאי משום גמרא דשמע מיניה כל ישראל נמי ממשה קבלו ואין אלו טעמים הנמת לבו דניחא אם היתה תכמתו מפי רב אחר הוי אומר טעם. אחר ע"כ ועיין טוש"ע ח"מ סי' י"ח ס"ה.

והנה הרמ"א ח"מ הנ"ל סיים ולענין חו"ה אז דיני טומאה וטהרה אפילו לריך לסברתיה מונים להם שנים י". ובתומים סק"ה כתב דלפי דברי הרמב"ם דבד"מ אם רבו למדו בשעת הדין אין מונים להם אלא אחד (רמב"ם פ"יא מסנהדרין ה"ז) קשה על הרמ"א דגרור בתר דעת המרדכי וגירסתו ופוסק בתוה"ת אפי' למדו בשעת מעשה מונים בשנים ולפ' כן דעת הרמב"ם ועיין כנה"ג הגב"י אות ז' ובהגהות על הטור כתב שלא נמלא כן בנמק"י רק הרמ"א הוסיף כן מדעתיה משום דבאמת אין חילוק כלל כיון דטעמא משום דלמחן ניחיד וכדפרש"י וכתב בספר מחזייק למשפט דבליכא אחר ים לסמוך על רמ"א ע"ש.

והנה נראה עיקר מחלוקתם עם הרמ"א דוקא היכא דרבו למדו בשעת הדין מונים להם או לא אבל היכי דלא למדו רבו ורק חתם על השטר אלא כ"ע ס"ל דאין זה הוראה כלל אלא שקר גמור שחותם על דבר שלא קרא ולא שנה ואינו יודע בו כלל ודברי' לא נתחמו רק להשלות את הציבור ואין לזה שום דין של דיין וכ"ש לא להחשיבו כרוב נגד הפוסקים היושבין על מדין ופוסקים הלכה ע"פ התורה והש"ע והכללים המסורין בידינו.

גם פשוט לחותם הרבנים שחוסרים מחמת ירחה או שאר פגיות אין להחשב בתמימה כזו והנה מני ידעתי כי כמה רבנים שחתמו הוא רק מפני שבאו אלצלם וחתמו משום שטענו לחתום למען כבוד הגאון מרן ר' משה פיינשטיין שהוא בבוד התורה וכן עשו רבים אבל לענין עיקר ההלכה הם קוברים שאפשר לעשות עירוב בברוקלין ותחרים חתמו על התיקור מחמת שרחים שילעיזו עליהם המחמירים ויטרידו חותם, ותחרים מוענין מלהביע דעתם ברבים מפני שהוציאו ספרים ורחים מפני הטערחר שלא ילמדו בספריהם כאשר זה קרה בכמה ישיבות שזרקו ספרי גדולי הרבנים מהישיבות בשביל שנמנו להתיר העירוב, ועוד יש רבנים שרחים שיאמרו עליהם שהם מן המקילין בזמן שבחת המחמירין עדיף ועוד יש כמה רבנים שפשוט ירחים מטערחר וזלזול ממנהלי מוסד אשר בכחם להשמיך וגם עשו כן ועושים כן למי שאפשר ופשוט לתין זה רוב.

והאמת כי גם לפני כעשרים שנה בשנת כ"ג אשר רצו לתקן עירוב בשנת ירחק במאנהעטען היו המחירין מרובין מן המוסרים ברוב המכריע גדול ממש כאשר עינינו רחו ועד הנה שמומכין על התיקור שמונת בתגה"ר בחוב ותחום וכפי הקאפי שקבלתי מהתיקור הנ"ל לא תחמו על התיקור רק תמשה רבנים והרבנים המחירים שהכינו לערב במאנהעטען היו יותר מעשרים במספר החותמים ויותר הרבה שלא תחמו הנה היו המחירין הרבה פעמים במספר נגד המוסרים והחותמין על התיקור ועל ההיתר הנה המכתבים הם מונחים בתגה"ר וגם מלחתי כחוב בספר דברי מנחם ח"ב על ס"ע ח"ת מחת הגר"מ כשר שליט"א.

וזה לבד מהרבה רבנים גחונים שלא היו חתומין על ההיתר ואפ"ה הסכימו על העירוב בידוע מהגה"ק מדמו"ר מקלויזענבורג שליט"א וכ"ק מדמו"ר מליובאוויטש ועוד הרבה גדולי התדמורי"ם וגדולי מורי הורחה יושבי על מדין הרבנים.

ולאידך גיסא התוסרים נמי כנראה דלא לסקרו מדינא ומעולם לא נתנו טעם למה תוסרים ושמעתי מחנשים מהיחנים שמעהגה"ק הגר"ח קאטלער זלל"ל נמי אמר שלא ברור שלא ברור ליה התיקור זי"ע ועכ"י ומעכ"ק כתב להדיא בהפרדם שנה ל"ג חוברת ט' דלימו מוחה בהמחירים מאחר שהטעמים להחיר מרובים הם ומלד החשש שהוכיח מירושלים בדיעבד תם עירבו הי' מותר ע"כ הרי דגם מעכ"ק לא ס"ל לתיקור גמור דאל"כ בדיעבד נמי אסור וא"כ אפילו מהחמשה שחתמו על תיקור של תגוה"ר לכה"פ תמיחת כהדר"ג לא היתה בהחלט לתיקור ונמלא דלא היו רק ד' תמיחות לכל היותר נגד כל אלו המחירין גדולי הפוסקים ובפרט מדור היתן כהגאון מהרש"ם אשר כל ימיו ישראל נשען עליו בעל דברי מלכיאל ובעל תירוש ויולהר והגאון ר' חיים עוזר והגאון בעל חוו"ת והבד"ל דוושרעא והגאון ר' צבי פסח פרענק והגרי"ח הענקין והגאון זקן שבסנהדרין ר' יונתן שטייף זל"ל ועוד ועוד כי מי יספר לפרטם כולם כי רבים הם המחירין וגדולי המורים וכולם נתנו טעם והניחו רחוק לדבריהם כמבואר בקול קורא ובמכתבותיהם וכמו שבירחנו קלת מת זה וידוע הוא בכללי הפוסקים שא"א לתסור דבר בלי רחות בזה"ז אפילו בפתם וכ"ש שדעת המחירין ברור.

גם כהיום רוב מרבנים ובפרט גדולי התורה היושבים על מדין ועוסקים בהלכה ס"ל דמותר לערב ובדין שתין רה"ר לחורייתא לא בברוקלין ולא בשאר עירות גדולות רוכב בכולם מסכימים לזה ותחשוב קלתם מהם הגה"ק מדמו"ר מקלויזענבורג שליט"א והגה"ק מוהרי"י קניבסקי שליט"א (הלדיק מאוסטרובצא) כתב לי בתכתבו בדרך פשיטות שהרבנים יעשו עירוב להציל רבים מעון הגם שלבני תורה דעתו הקדושה שיחמירו לעלתם והרהגה"צ מדמו"ר מפלסא שליט"א ווהרב הגאון ר' פישל הערשקאוויטש שליט"א והרב הגאון ר' משה שטערן מדעברעצין והרב הגאון ר' יצחק לייזיק לינעבם והרב הגאון ר' יחזקל' לוטה והרב הגאון ר' ישראל יצחק פיעקארסקי וכ"ק מדמו"ר מליובאוויטש שליט"א והרב